

NATURAL LAWS OF PERPETUATING THE VALUES OF EMOTIONAL CULTURE IN THE FAMILY

Maia Cojocaru-Borozan,

Habilitated Dr., Professor,

"I. Creanga" Pedagogical State University, Chisinau

ABSTRACT. THE ARTICLE PRESENTS THE MECHANISMS OF PERPETUATING THE VALUES OF THE EMOTIONAL CULTURE, THEIR CORRELATION WITH THE GENERAL HUMAN VALUES GRADUALLY ESTABLISHED IN THE FAMILY COUPLE, THE PRINCIPLES OF EXPANDING THE COMMON FAMILY VALUES AND THE STAGES OF ESTABLISHING THE FUND OF THE FAMILY'S EMOTIONAL CULTURE.

“The essence of family shall be lodged on the basis of educational premises from within the parental couple...”

Mitrofan I. and Ciupercă C.

In the multitude of the existential circumstances, the human beings have the tendency to choose and make decisions, the efficiency of life being determined by the quality of the decisions they have made. The spouses, united by love, representing the culture of the family of origin, become "the producers of the values of emotional culture" inventing new patterns of affective behavior which enrich the thesaurus of the emotional culture within the family. Therefore, the family becomes the subjective laboratory of the personality formation through the values of the emotional culture.

Culturally anchored, the emotional values of the family: the psycho-emotional style of communication, the models of moral conduct, beliefs and attitudes, the aesthetic and ethical standards are the result of the amalgamation of two systems of affective values brought into the new family couple. The convergence of the educational level of the spouses and the degree of psychological and socio-cultural compatibility of the partners determine the area of the communal repertoire of the values of emotional culture of the spouses, that they accept it, adopt it by common agreement as standards/principles/rules of affective behavior in the family. The perpetuation and the production of the new cultural values generate reasons for the lifelong learning of the values for the purpose of creating a desirable social image of the couple. The education/self-education in the family has a distinct value for the child, helping the child to

Substanța familiei se constituie în baza premiselor educației din cuplul parental...

Mitrofan I. și Ciupercă C.

În multitudinea circumstanțelor existențiale oamenii sunt ființe care aleg și iau decizii, eficiența vieții fiind determinată de calitatea deciziilor sale. Partenerii cuplului familial, uniți din iubire, reprezentând cultura familiei de origine, devin în cuplul familial „producători de valori ale culturii emoționale” inventând noi modele de comportament afectiv, care îmbogățesc **tezaurul culturii emoționale ale familiei**. Din aceste rațiuni, familia devine laboratorul subiectiv al formării personalității prin valorile culturii emoționale.

Ancorate cultural, valorile emoționale ale familiei: *stilul psihoemoțional de comunicare, modelele de conduită morală, convingerile și atitudinile, standardele estetice și etice* sunt rezultatul conjugării a două sisteme de valori afective aduse în noul cuplu din familiile de origine ale partenerilor. Convergența nivelului de educație al partenerilor și gradul de compatibilitate psihosocio-culturală a partenerilor determină aria **repertoriului comun al valorilor emoționale ale cuplului familial** (RCVEF), pe care partenerii îl acceptă, îl adoptă de comun acord ca norme/principii/reguli de comportament afectiv în familie. Perpetuarea și producerea noilor valori ale culturii generează motive pentru învățarea continuă a acestora în scopul creării unei imagini sociale dezirabile a cuplului. Educația/autoeducația în cuplul familial are valoare distinctă pentru copil, ajutându-l să se orienteze în câmpul valorilor, să aleagă luând decizii. Aflat mereu în fața alternativelor, cuplul

orientate in the field of values, to choose by making decisions. Always facing alternatives, the spouses learn to spend their lives together with responsibility.

The tendency to constantly analyze and use the values constitute a sign of psychological maturity required for the orientation of human existence. Derived from the experience and creativity, the values represent the reference points for the development of society and its individuals. Out of general human values in addressing the psycho-social phenomena in the family we usually use goodness, justice, the beautiful, the sacred, love; the inner world of the human being has always represented a great deal of interest for research.

Out of love, the spouses become better, fulfilling the individual program of development, experiencing new values of the emotional culture, which, if regularly followed, form the cultural affective capital of the newly created family taking over explicit and implicit forms. Accepting the idea that the two sides of the couple are always looking for the good, the important thing is that they truly know what good encapsulates. The good represents the highest value of the family and also the criterion for the assessment of its quality [1, p.29]. Righteousness, happiness, virtue, knowledge and wisdom are virtues, the one who knows the good shall do good, and the one who does bad, simply ignores what the good is. The human being cannot achieve happiness not because he does not want to, but because he does not know what happiness is all about [1, p.11].

From amongst the family values, the freedom and love are values which imply authority. To love means first and foremost to give. In the family, a person offers to another one life, he gives what is most alive: joys, thoughts and his troubles. Therefore, giving from his life, the one who loves enriches the other, and both of them have the feeling that they live more intensely and live the life to the fullest [2, p.24]. All these (that come as a result of love), imply active thinking, feelings, avoidance of inner laziness and boredom. Love is a power of the soul, an exit from narcissism, a denunciation of the vainglory and the sterile worry of self-protection; it implies to relocate yourself to another soul and live by its wishes [1, p.27]. Love flows in the form of a warm support of the loved

familial învață să-și trăiască viața împreună cu responsabilitate.

Tendența de a analiza constant și a întrebuița valorile constituie un semn al maturității psihologice necesară pentru orientarea existenței umane. Derivate din experiență și creativitate, valorile reprezintă puncte de reper pentru evoluția societății și a indivizilor acesteia. Din sistemul valorilor general-umane în abordarea fenomenelor psihosociale din familie *utilizăm, de regulă, bunătatea, dreptatea, frumosul, sacrul, dragostea, lumea interioară a omului prezentând deosebit interes pentru cercetare în toate epocile.*

Din iubire partenerii cuplului familial devin mai buni realizându-și Programul individual de dezvoltare, experimentând noi valori ale culturii emoționale, care urmate cu regularitate formează **capitalul cultural afectiv al familiei nou create** (CCAF), preluând forme explicite și implicite. *Acceptând ideea că partenerii cuplului familial caută mereu Binele, important este ca tinerii să știe ce este acel bine. Binele reprezintă cea mai înaltă valoare a familiei și, totodată, criteriu de evaluare a calității acesteia* [1, p.29]. *Dreptatea, fericirea, virtutea, cunoașterea și înțelepciunea sunt virtuți, cel ce știe binele procedează bine, iar cel ce procedează urât pur și simplu nu știe ceea ce este binele. Omul nu poate atinge fericirea nu pentru că nu vrea, ci pentru că nu știe în ce constă aceasta. Deoarece valorile depind de dorință, ceea ce înseamnă că schimbarea dorințelor permite schimbarea valorilor* [1, p.11].

În contextul analizei valorilor familiei, libertatea și iubirea sunt valori care presupune autoritate. A iubi înseamnă, înainte de toate, a da. În familie ceea ce oferă o persoană alteia este viața, ea dăruiește ceea ce este mai viu: bucuriile, gândurile și necazurile sale. Oferind, astfel din viața sa, persoana care iubește îi îmbogățește pe ceilalți, îl face să simtă mai intens și mai deplin că trăiește și, totodată, ea însăși simte că-și trăiește mai intens și mai deplin viața [2, p.24]. Toate acestea (iubirea), deci presupun activitate în gândire și sentimente, evitarea trândăviei interioare și a plictiselii. Iubirea este o putere a sufletului, o ieșire din narcisism, o denunțare a orgoliului și a grijii sterile de autoprotecție; înseamnă să te transferi în sufletul altuia și să

one, assuming warm and affirmative interest for the other. Through love, the beloved one comes out of the anonymity: lives his life to a new intensity. Love awakens the desire to express oneself and exceed the borders. The union through love does not cancel the individualities. It exists as a unit, as long as the individuality of those who love each other is there. Mature love denotes union if the integrity and the individuality of each person are preserved. Love is an active power in man, a power that breaks the wall, joins it with others; love helps the man to exceed the feeling of isolation and separation, allowing it to preserve the self, to retain his integrity. In love, the paradox is that two beings become one and still remain two. Committing to the other, the spouses will respect the freedom and the integrity of each other. Love is a human power which can remain alive in an atmosphere of freedom [1, p.34].

The Cultural Affective Capital of the Family socially validated, assays the validity and the right to the existence in various existential circumstances ensuring: (a) survival (operating as a system of inner guidance); (b) decision-making (constituting a valuable source of information); (c) the establishment of limits (by drawing the necessary borders for the protection of the family's mental health); (d) the communication of individual emotional needs through a vocabulary specific to the family (showing a range of emotions and feelings); (e) the family's views on emotional (constructive/positive or destructive/negative); (f) the unity and the resistance in time of the family (especially through the affective universal values); (g) self-determination, self-fulfillment, self-actualization and self-affirmation of the spouses through the optimal self-development and the building of a reasonable career; (h) the joy of being together as a couple and the long-term life satisfaction and happiness; (i) the perpetuation of both, the inherited affective values as well as those created; (j) the consolidation of an affective universe specific to the family derived from the families of origin of the spouses; (k) the basis on which the progeny's (children) emotional spectrum will develop, thus becoming the affective traditions of a dynasty. The key to the successful communication in a relationship is the acknowledgement by the partners of the foremost individual needs: (a) the

trăiești prin dorințele lui [1, p.27]. Iubirea curge sub forma unei calde susțineri a celui iubit, presupunând un interes cald și afirmativ față de altă persoană. Prin iubire, persoana iubită iese din anonim: își trăiește viața la o nouă intensitate. Se trezește în ea dorința de a se exprima și de a-și depăși hotarele. Uniunea în iubire nu anulează individualitățile. Ea există ca unitate, câtă vreme există individualitățile celor ce se iubesc. Iubirea matură înseamnă uniune, cu condiția păstrării integrității și individualității fiecărei persoane. Iubirea, este o putere activă în om, o putere care sparge zidul, care îl unește cu alții; iubirea îl ajută pe om să depășească sentimentul izolării și separării, permițându-i să rămână el însuși, să-și păstreze integritatea, în iubire, apare paradoxul că două finite devin una și rămân totuși două. Realizând comuniunea cu celălalt, partenerul de cuplu va respecta libertatea și integritatea fiecărei ființe. Iubirea este practicarea unei puteri umane care se poate face numai în libertate; ea nu poate trăi decât într-o ambianță de libertate [1, p.34].

Capitalul cultural afectiv al familiei validat social, își probează valabilitatea și dreptul la existență în diverse circumstanțe existențiale asigurând: (a) supraviețuirea (funcționând ca un sistem interior de ghidare); (b) luarea deciziilor (constituind o valoroasă sursă de informații); (c) stabilirea limitelor (trasând hotarele necesare pentru protejarea sănătății mentale a familiei); (d) comunicarea nevoilor emoționale individuale printr-un vocabular specific familiei (exprimând o gamă de emoții și sentimente); (e) orientarea emoțională a familiei (constructivă/pozitivă sau distructivă/negativă); (f) unitatea și rezistența în timp a familiei (mai ales, prin valorile afective universale); (g) autodeterminarea, autorealizarea, autoactualizarea și autoafirmarea partenerilor de cuplu prin dezvoltarea personală optimă și construcția unei cariere rezonante; (h) bucuria conviețuirii în cuplu și satisfacția de viață și fericirea pe termen lung; (i) perpetuarea în timp atât a valorilor afective moștenite, cât și a sistemului de valori create; (j) consolidarea unui univers afectiv specific familiei derivat din familiile de origine ale partenerilor; (k) fundamentul pe care se va crea spectrul afectiv al descendenților (copiilor), devenind astfel tradiții

needs of the woman (the need for safety, the need for a home and the desire to have children, (b) the needs of the man (need to be respected and appreciated) [4].

Responsible for the preservation and development of the management and transmission of the affective cultural heritage of the family is "She"- the Woman - the Wife – the Mother, the one that supervises the emotional quality of the family environment. 'He' watches the emotional discipline of the family members and through the status of his roles, he is responsible for increasing the formative potential of the family, to valorize the factors for the optimal emotional development and to exclude the barriers that impede the harmonious development of the family boosting the emotional culture of the society. The quality of the affective investments in the family environment contributes to the development of the emotional communication and the extension of the common repertoire of the family's affective values. So, the life partners come to think, communicate, act, decide in the same way, becoming increasingly a harmonious whole [6].

The life of a couple generates various emotional contradictions (intrapersonal and interpersonal), causing psychological discomfort, affects the vital balance of the family. The spouses are inevitably the experts of their emotional experiences applying the **emotion code of the family** that acts as the emotional filter that allows the assessment (avoiding the over- and under-estimation), guides, grants affective value and status to the emotions within the system of family values. They learn from their individual emotional experiences and from those experienced together reflecting on the multitude of episodes that produce superior emotional experiences but also inferior, because the significance that we give to the emotions, matter. Regardless of the source, the emotion is always a personal response to existential problems, a resonator of the human being in the world.

The disciplining of the emotions appears as a force of self-organization and control at the level of self-consciousness, self- image and of the image of the family providing the right and the power to the family to choose the way in which it will feel, each having the duty to monitor its own process of discipline. The psycho-

affective ale unor dinastii. Cheia succesului comunicării în relațiile sunt **cunoașterea de către parteneri a nevoilor prioritare individuale:** (a)

nevoile femeii (nevoia de siguranță, nevoia de *cămin și dorința de a avea copii*, (b) nevoile bărbatului (*nevoia de respectare și apreciere a Eu-lui*) [4].

Responsabilă de păstrarea și dezvoltarea, administrarea și transmiterea **patrimoniului cultural afectiv al familiei** este „Ea” – Femeia – Soția – Mama, care supraveghează calitatea emoțională a mediului familial. „El” veghează disciplina emoțională a membrilor familiei și prin status-rolurile sale se face responsabil de sporirea potențialului formativ al familiei, de valorificarea factorilor favorizanți dezvoltării emoționale optime și de excluderea blocajelor dezvoltării armonioase ale familiei amplificând cultura emoțională a societății. Calitatea investițiilor afective în mediul familial contribuie la dezvoltarea retroacțiunii comunicării emoțiilor și **extinderea repertoriului comun al valorilor afective familiale**. Astfel, partenerii de cuplu ajung să gândească, comunice, acționeze, decidă la fel, devenind tot mai mult un tot întreg armonios [6].

Viața în cuplu generează variate contradicții emoționale (intrapersonale și interpersonale), provocând disconfort psihologic, afectează echilibrul vital al familiei. Partenerii de cuplu inevitabil sunt experții experiențelor sale emoționale, aplicând **codul emoțional al familiei** care acționează ca filtru emoțional ce permite evaluarea (evitând supra- și subestimarea), orientează, acordă valoare afectivă și statut emoțiilor în sistemul de valori ale familiei. Aceștia învață din experiențele emoționale individuale și cele trăite împreună, reflectând asupra multitudinii de episoade ce produc trăiri afective superioare, dar și inferioare deoarece contează semnificația pe care o acordăm trăirilor emoționale. Orice sursă ar avea, emoția este întotdeauna un răspuns personal la problemele existențiale, un rezonator al lumii în om.

Disciplinarea emoțiilor apare ca forță de autoorganizare și control la nivelul conștiinței de sine, a imaginii de sine și a imaginii familiei oferind familiei dreptul și puterea de a alege felul în care se va simți, fiecare având datoria de a-și monitoriza propriul proces de disciplină. Profilul

emotional profile of the successful life partners will include the following values of emotional culture: sensitive, thoughtful, balanced, consistent, introverted, self-harmonized, emotionally mature, cautious, confident, trustworthy, smart, convenient, realistic, exigent with himself, conscientious, value-guided, self-disciplined, powerful, positive, relaxed, self-motivated (the reasons for success, compliance and self-realization), self-determined, self-inspired, original, flexible, minded, inventive, suitable curious, interested for procurement, persistent, sympathetic, friendly, mobilized, efficient, pragmatic, impressionable, excited, sociable, energetic, tolerant in communication, emotional, resistant to the emotional communication, emotionally expressive, experimenter, constructive, peace maker, charismatic, adapted, assertive, integrated, satisfied and expressing naturally, which will ensure their compatibility [4, p.93].

The individual freedom is the fundamental condition of the plenary development of the human being, of the mental health and welfare which involves the interior order since "without discipline man becomes the slave of its own whims" [1, p.46]. In the tendency of self-improvement and self-realization, one cannot infringe upon the other the right to follow the same instinct. Our own perfection would be jeopardized, immoral if achieved through deterrence or the halting of the desires of others to reach their potential. Therefore, it would seem that the freedom of each depends on the freedom of the other partner, that the chance to develop ourselves depends on the extent to which we give others the chance to reach their full potential; what's more, to the extent that we take part in the perfection of others [1, p.46], freedom takes the shape of self-direction [1, p.48]. Freedom is not the cancellation of the effort.

All of the most valuable things that the world and the life possess have been obtained with a lot of extended effort under the conditions of freedom. Thus, the effort confers depth to freedom [1, p.59]. In essence, freedom is lost when it does not have the moral law as a benchmark. In the maze of life, there are numerous traps in the path of the cancellation of the real freedom and the encouragement of the fake freedom: whims and vices and these are the reasons for which it is recommended to resist

psihoeemoțional al partenerilor cuplului reușit va include următoarele valori ale culturii emoționale:

sensibil, reflexiv, echilibrat, coerent, interiorizat, armonizat cu sine, matur emoțional, precaut, încrezător, demn de încredere, inteligent, comod, realist, exigent cu sine, conștiincios, orientat valoric, autodisciplinat, puternic, pozitiv, relaxat, automotivat (motivele succesului, conformării și autorealizării, autodeterminat, autorealizat, autoinspirat; original, flexibil, ager, inventiv, adecvat, curios, interesat pentru achiziții, insistent, empatic, prietenos, mobilizat, eficient, pragmatic, impresionabil, entuziasmat, sociabil, energetic, tolerant în comunicare, emotiv, rezistent la comunicarea emoțională, expresiv emoțional, experimentator, constructiv, pacificator, charismatic, adaptat, asertiv, integrat, satisfăcut și natural în exprimare, care vor asigura compatibilizarea acestora [4, p.93].

Libertatea individuală este condiția fundamentală a dezvoltării plenary a individului, a sănătății mentale și a bunăstării care presupune ordinea interioară întrucât „fără disciplină omul devine sclavul propriilor sale capricii” [1, p.46]. În tendința fiecăruia de perfecționare și autodesăvârșire nu se poate încălca dreptul celuilalt de a-și urma același instinct. Propria noastră desăvârșire ar fi compromisă, imorală dacă s-ar realiza prin descurajarea sau stoparea altei dorințe de desăvârșire și autoperfecționare. De aceea, s-ar părea că libertatea fiecăruia depinde de libertatea celuilalt partener, că șansa de a ne perfecționa depinde de măsura în care lăsam și celorlalți șansa desăvârșirii; mai mult, în măsura în care participăm la desăvârșirea altora [1, p.46], libertatea înseamnă cărmuire de sine [1, p.48]. Libertatea nu înseamnă anularea efortului.

Tot ce are lumea și viața mai valoros s-a obținut cu efort prelungit în condiții de libertate. Astfel, efortul, dă profunzime libertății [1, p.59]. În esență, libertatea se pierde atunci, când n-are ca reper legea morală. În labirintul vieții există numeroase capcane în calea anulării libertății reale și a încurajării falsei libertăți: *poftele și viciile*, motiv pentru care se recomandă a rezista acestora prin reducerea trebuințelor. De aceea, „este prudent pentru emanciparea ne interzice, orice poftă sau acțiune care ar avea tendința să se transforme în viciu”. În problema raportului dintre educație și libertate, s-au confruntat două

them by reducing the needs. Therefore, "it is prudent for the emancipation to prohibit any whims or actions which would tend to turn into a vice". In the issue of the relationship between education and freedom, two currents have been confronted: the optimistic current and pessimistic current [1, p.50].

The self-education of the spouses within the family targets the development of an optimistic / positive /constructive psycho-emotional style that will enable the development of interpersonal relationships marked by emotional culture. The education / self-education of the spouses within the family has a distinct value for the child, helping him to orientate himself in the field of values, to choose permanently making decisions. Always facing alternatives, each one must decide in order to live their lives with responsibly. **The tendency to constantly analyze and use the values** is a sign of psychological maturity required for proper orientation and the construction of a human existence style [8, p.42].

Derived from experience and creativity, the values represent the milestone for the evolution of society and its individuals. To define the system of human values, the ancient philosophers used such notions as goodness, justice, beautiful, sacred, valuing the nature and the social phenomena [3]. In the ancient oriental philosophy, a particular attention was paid to the research of the inner world of the human beings.

Accepting the idea that the spouses always seek the good, Socrates asks whether they know what the good implies - the highest value which is consistently pursued by the human being. The human being cannot achieve happiness not because he does not want, but because he ignores what happiness encapsulates. Since "the values depend on the desire, that implies that a change in the desires leads to a change in values" [2, p.1]. Socrates defined the justice, happiness, and virtue as the most important values. The human being becomes virtuous only in the process of self-education of the three aspects of the soul (physical, volitional, intellectual).

Hence, education encompasses three interdependent parts (physical, moral and intellectual). The substance of the value has been considered, by the ancient Greeks, as granted divinely [2, p.51]. The role of values consists in the fact that they can and must control the human

curente: curentul optimist și curentul pesimist [1, p.50].

Autoeducația partenerilor de cuplu în familie vizează învățarea unui stil psihoemoțional optimist/pozitiv/constructiv care va permite dezvoltarea unor relații interpersonale marcate de cultură emoțională. Educația/autoeducația în cuplul familial are valoare distinctă pentru copil, ajutându-l să se orienteze în câmpul valorilor, să aleagă permanent luând decizii. Aflat mereu în fața alternativelor, fiecare trebuie să decidă pentru a-și trăi viața cu responsabilitate. **Tendința de a analiza constant și a întrebuița valorile** constituie un semn al maturității psihologice necesară pentru orientarea corectă și construcția unui stil de existență umană [8, p.42].

Derivate din experiență și creativitate, valorile reprezintă puncte de sprijin pentru evoluția societății și a indivizilor acesteia. Din sistemul valorilor general-umane încă filosofii *antici întrebuițau noțiunea de bunătate, dreptate, frumos, sacru valorificând natura și fenomenele sociale* [3]. *În filosofia antică oriental se acorda o atenție deosebită cercetării și amplificării inteligente a lumii interioare a omului.*

Acceptând ideea că partenerii cuplului familial caută mereu Binele, Socrate se întreabă dacă aceștia știu ce este Binele – cea mai înaltă valoare urmărită cu perseverență **de** ființa umană. Omul

nu poate atinge fericirea nu pentru că nu vrea, ci pentru că nu știe în ce constă ea. Deoarece „valorile depind de dorință, aceasta înseamnă că schimbarea dorințelor conduce la schimbarea valorilor” [2, p.1]. Socrate a definit dreptatea, fericirea, virtutea ca **valori prioritare**. Omul devine virtuos doar *în* procesul autoeducației celor trei aspecte ale sufletului (fizică, *volitivă, intelectuală*).

De aici și educația include în sine trei părți interdependente (fizică, morală și intelectuală). Substanța valorii era considerate la grecii antici, ca fiind dată de divinitate [2, p.51]. Rolul valorilor constă în faptul că acestea pot și trebuie să direcționeze din interior conduita umană. Filosoful german Nietzsche Fr. Consideră că **scopul educației constă în formarea omului capabil de crearea noilor valori**. Pentru a atinge acest scop este necesar de a lua în considerare factorii ereditari, potențialul

behavior. The German philosopher Nietzsche Fr., claims that the purpose of education is to form human beings capable of creating new values. To achieve this goal it is necessary to take into account the hereditary factors, the individual potential and the tendency for self-development. The "value" shows us criteria that help us to orientate ourselves; it helps us to distinguish between what is socially permissible or desirable and what is not. In the public consciousness, the values are associated with all that which is related to positive emotions, human being aspirations and desires, with that which is important and meaningful in his life and what he permanently pursues.

Values are prescriptive beliefs [4, p.153]. The most important functional categories of values are the behavioral guidance, the creation / capitalization of opportunities, prevention / solving the conflicts and making correct decisions [4, p.154]. In this context, the axiomatic sources in the formation of the partner's formation are basically:

- Fundamental human values: truth, good, beauty, justice, freedom – from a philosophical, historical, ontological, and national perspective;
- Fundamental values of the contemporary world: peace, development, social justice, tolerance, international solidarity, democracy, interculturalism, planetary consciousness etc .
- Contextual values of science, arts, technology: concepts, theories, laws, principles, artistic production, norms, rules etc .;
- The values of the curriculum at the procedural stage (technologies used for self-education).

Values themselves represent "the milestone for the appropriation of the spiritual culture of society," the transposition of cultural values into stimuli and behavioral reasons [7, p.41-42].

The rapport between man and woman has a powerful impact, and its forms of expression are as diverse like the complexity of the social context in which it takes place. Our preoccupation for the communication between man and woman, which is implicitly a social relation, imposes the usage of a theoretical framework based on the concept of power. In the factual intersexual communicational labyrinth,

individual și tendința acestuia spre autodezvoltare. „Valoarea” trimite cu gândul la criteriile care ajută să ne orientăm, la linii de demarcație între ceea ce este permis sau dezirabil din punct de vedere social și ceea ce nu este dezirabil. În conștiința publică valorile se asociază cu ceea ce are legătură cu emoțiile pozitive, cu năzuințele și dorințele omului, cu ceea ce este important și esențial în viața lui și ceea ce el caută permanent.

Valorile sunt convingeri de tip prescriptiv [4, p.153]. Cele mai importante categorii de funcții ale valorilor sunt: de orientare a comportamentului, de creare/valorificare a unor oportunități, de prevenire/rezolvare a unor conflicte și de luare corectă a deciziilor [4, p.154]. În această ordine de idei sursele axiologice ale formării partenerilor de cuplu sunt, în esență:

- valorile fundamentale ale umanității: Adevărul, Binele, Frumosul, Dreptatea, Libertatea – în viziunea filosofică, istorică, ontologică, națională;
- valorile fundamentale ale lumii contemporane: pacea, dezvoltarea, justiția socială, toleranța, solidaritatea internațională, democrația, interculturalitatea, conștiința planetară etc.;
- valorile contextuale ale științelor, artelor, tehnologiilor: concepte, teorii, legi, principii, opere, norme, reguli etc.;
- valorile curriculumului la faza procesuală (tehnologiile aplicate pentru autoeducație). Valorile reprezintă în sine „furnizorul de bază pentru însușirea culturii spirituale a societății”, transpunerea valorilor culturii în stimuli și motive ale comportamentului [7, p.41-42].

Raporturile de comunicare în cuplul familial sunt o relație de putere, formele de exprimare a acesteia fiind la fel de diverse ca și complexitatea contextelor sociale în care se produc. Preocuparea

noastră pentru comunicarea dintre femeie și bărbat, care este implicit o relație socială, impune folosirea unui cadru teoretic bazat pe conceptul de putere. În labirintul factual al comunicării intersexe există numeroase studii și discuții privind efectele procesului de influență prin comunicare. Derivată din cercetările de psihologie socială asupra comunicării în cuplul familial, atenția noastră este orientată pe analiza comunicării dintre genurile umane ca proces de influență, care de cele mai multe ori este bazată

there are numerous studies and discussions on the effects of the influence process through communication. Derived from the social psychology research on communication between spouses, our attention is focused on analyzing the communication between human genres as an influence process, which often is based on voluntary compliance. Starting with the idea that communication is the main instrument, a channel or a means to exercise the resources of power, the advantage of focusing the study on power lies in the pursuit of phenomena that targets the dynamic of the communicative relation between spouses.

Although communication skills in the family constitute power relations, it is desirable that these relationships are based on tolerance and assertiveness. Given that influence denotes the ability to determine someone to comply, even when there is no thinking and behavioral similitude, engaging in an opposite sex relationship would mean, as argued by Denis McQuail, establishing a number of common features. Weber mobilizes the attention on the resistance of the partner's intention to impose his will and to acquire control over the other by force.

It should be mentioned that the influence can be effective if supported by a partner. Power is a mechanism through which the interlocutor's view in the process of social interaction is determined.

In addressing the issue of communication between human genres as an influence process we have identified contexts of accepting the influence within intersexual relations of communication: during rational arguments; persuasion / full understanding; capabilities to produce a beneficial change in the behavior of the other; the ability to detect certain needs or values in the influenced partner; the wisdom to respond to expectations; the partner's authority and credibility; some cognitive and socio-emotional reasons. According to McQuail's concept, there are five foundations of power, namely, the partner's characteristics which enable him to exercise the influence: the reward power, coercive power, legitimate power, referential power, the expert power (which extends these foundations of the power on the social relations between man and woman).

pe conformarea voluntară. Începând cu ideea potrivit căreia comunicarea este principalul instrument, canal sau mijloc de exercitare a resurselor puterii, avantajul centrării studiului asupra puterii constă în urmărirea fenomenelor ce vizează dinamica relației dintre partenerii cuplului familial în raporturile de comunicare.

Deși raporturile de comunicare în familie sunt relații de putere, este dezirabil ca aceste relații să se bazeze pe toleranță și asertivitate. În condițiile în care influența înseamnă a-l determina pe cineva să ți se conformeze, chiar atunci, când nu există similitudine de gândire și comportament, angajarea într-o relație dintre persoane de sex opus ar însemna, așa cum susține Denis McQuail, stabilirea unui număr mare de caracteristici comune. Weber mobilizează atenția asupra rezistenței partenerului la intenția de a-i impune voința de a dobândi controlul asupra altuia prin forță.

Trebuie să menționăm că influența poate fi eficientă dacă e acceptată de partener. Puterea este un mecanism prin intermediul căruia este determinată opinia interlocutorului în procesul de interacțiune socială.

În cadrul abordării problemei comunicării dintre genurile umane ca proces de influență am identificat contexte de acceptare a influenței în relațiile de comunicare intersexe: în cadrul argumentației raționale; persuasiunii/înțelegerii depline; capacități de a produce o schimbare benefică în conduita celuilalt; iscusința de a depista anumite nevoi sau valori ale partenerului influențat; înțelepciunea de a răspunde așteptărilor; autoritatea și credibilitatea partenerului; anumite motive cognitive și socio-afective. Potrivit concepției McQuail sunt cinci baze ale puterii, adică proprietăți ale partenerului care îi dau posibilitatea să-și exercite influența: puterea recompensatoare, puterea coercitivă, puterea legitimă, puterea referențială, puterea expertului (extinde aceste baze ale puterii asupra relațiilor sociale dintre femeie și bărbat).

În ce constă aceste categorii de putere?

(a) Puterea recompensatoare – este răspândită în cazul capacității de a răsplăti. Femeia și bărbatul se lasă influențați în cazul în care li se promit niște avantaje fie materiale, fie o poziție socială. E vorba adică de competența de a satisface unele dorințe ale partenerului.

What do these categories of power denote?

(A) Reward power - is prevalent when the spouse has the ability to reward. The woman and the man are influenced in the case wherein there are some promised advantages either material, or related to social position. Therefore, it is a question of satisfying certain wishes of the partner;

(B) Coercive power - is expressed through the partner's punishment if he fails to comply. If the reward power produces attraction between the opposite sexes, then the coercive power sets them apart creating long-term conflicts between the woman and the man.

(C) Referential Power - is observed when the partner represents a reference model, sometimes idealized, with which the influenced person (male or female) is trying to identify adapting its own beliefs.

(D) Legitimate power - is the belief of both parties that somebody (usually the man) has the right to claim the obedience and compliance (sometimes by mutual engagement in the case of matrimonial contract).

(E) Expert power - is the influence that relies on attributing superior skills to the influencing agent (mostly to the man who is idealized) sometimes unjustified, according to the patriarchal beliefs that "the woman should obey the man."

Some conclusive comments emerge on this subject: several power sources, that permanently interact, act on the influenced person (which is often the woman); the power (influence) relations are established within intersexual communication when one of the partners expresses willingness to be influenced; the emphasis on the communicative influence is explained by the presence of certain needs of individual personality and psychological motivations; in order to reduce the anxiety created by the interlocutor's influence, the communication partner applies different mechanisms of self-defense (selectively receives messages, give importance to the useful ones etc.) in order to preserve an acceptable image of himself; the similarity of attitude, physical attraction, mutual sympathy and familiarity are some aspects that determine the interpersonal attractiveness and undoubtedly, the successful communicative relationship between the human genre; the resistance to the power influence or the

(b) *Puterea coercitivă* – se exprimă prin pedeapsa partenerului dacă acesta nu se conformează. Dacă puterea recompensatoare produce atracția dintre persoanele de sex opus, atunci puterea coercitivă îi face rezervați, îi îndepărtează și produce conflicte de durată în relația dintre femeie și bărbat.

(c) *Puterea referențială* – se atestă atunci când partenerul constituie un model de referință, uneori idealizat, cu care persoana influențată (bărbat sau femeie) încearcă să se identifice, adaptându-se convingerilor acestuia.

(d) *Puterea legitimă* – se bazează pe convingerea ambelor părți că cineva (de obicei, bărbatul) are dreptul să pretindă la ascultare și conformare (uneori prin angajare reciprocă în cazul contractului matrimonial).

(e) *Puterea expertului* – este influența ce se bazează pe atribuirea unor competențe superioare agentului influenței (de cele mai multe ori bărbatul care este idealizat) uneori neargumentat, conform statutului social sau în baza convingerii patriarhale potrivit căreia „femeia trebuie să asculte de bărbat”.

Unele **comentarii concludive** se conturează la acest subiect:

– asupra persoanei influențate (care este deseori femeia) acționează mai multe surse de putere ce interacționează permanent; relațiile de putere (*influență*) se stabilesc în comunicarea intersexuă atunci, când unul dintre parteneri exprimă disponibilitate pentru influență; accentuarea influenței comunicative se explică prin prezența anumitor nevoi ale personalității individuale și prin motivațiile psihologice; pentru a-și reduce anxietatea creată de influența interlocutorului, partenerul de comunicare aplică diverse mecanisme de autoapărare (*receptează selectiv mesajele, dă importanță celor utile etc.*); astfel el își menține o imagine de sine acceptabilă; similaritatea de atitudini, atracția fizică, simpatia reciprocă și familiaritatea sunt câteva aspecte ce determină atracția interpersonală și – indiscutabil – reușita relației comunicative dintre genurile umane, rezistența la influența de putere sau disponibilitatea pentru influență; rezistența la puterea de influență a partenerului relației comunicative se explică prin tendința de acoperire a unor nevoi de factură socio-culturală: trebuințe de afiliere, de apreciere și stimă, de autorealizare; toleranța la frustrare și conflictualitate în relațiile comunicative

readiness to be influenced; resistance to the influence of the partner in communicative relationship is explained by the tendency of meeting certain socio-cultural needs: affiliation necessities, of appreciation and esteem, self-fulfillment; tolerance to frustration and conflicts in intersexual communicative relationships (by power influence) is a sign of creative personality; the fatigue prevents the communication process and is expressed through excessive excitability or apathy, anxiety, concentration difficulties, unwillingness to obey; if the communicative transactions are positive and authentic, expressing confidence, affection, appreciation, they will lead to optimum communication.

The negative transactions based on domination, humiliation, ridicule will induce the disadvantageous formula from a psychological and social perspective, creating the inferiority complex in the partner. In our opinion, the conditions which optimize the intersexual communication are the following: the integrity of the character expressed through self-confidence, seriousness, responsibility and tolerance; affective maturity expressed in emotional stability and mental balance; self - acceptance and the acceptance of others, expressed in a good self-image and positive representations about others; ethical certainties, creative and open spirit, superior morality etc. Social adaptation to the concrete socio-cultural context of interpersonal communication (female-male) is assured by the independence and personal freedom of interlocutors, social responsibility, the level of gender consciousness development the level of communicative culture acquired in the family that will prevent the deficiencies in the relationship between the spouses.

It is crucial not to allow the power relation to shift to violence. The psychosocial pattern of aggressive communicative behavior includes anxiety and depression, frustration, violent people treat the information dogmatically, lack substantial words to describe emotions or feelings, exaggerating the events that have an adverse effect, the use of the implicit registry as well as the abusive generalization and, finally, the absence to refrain from comments correlated with the idea of aggressive behavior. Empathy, originating from sympathy, is a means of knowing the other, denoting: a) emotional contagion, b) the cognitive ability to imagine and

intersexe (*situație de influență prin putere*) este un indiciu al cotei de creativitate a personalității; oboseala împiedică procesul comunicării și se exprimă prin excitabilitate excesivă sau apatie, anxietate, dificultăți de concentrare a atenției, lipsa voinței de a asculta; dacă tranzațiile comunicative sunt pozitive și autentice, exprimând încredere, afecțiune, apreciere, ele vor conduce la adaptarea poziției optime de comunicare.

În cazul tranzațiilor de tip negativ bazate pe dominare, umilire, ridiculizare vor induce formula dezavantajoasă din punct de vedere psihologic și social, creând complexul de inferioritate al partenerului. Condițiile ce eficientizează comunicarea intersexe sunt în opinia noastră următoarele: integritatea caracterului exprimată prin siguranța de sine, seriozitate, responsabilitate și toleranță, *maturitatea afectivă* exprimată prin stabilitate emoțională și echilibru psihic, acceptarea de sine și *altora*, exprimată prin buna imagine de sine și reprezentări pozitive despre alții; certitudini etice, spirit creativ și deschis, moralitate superioară etc. Adaptarea socială la contextul socio-cultural concret al comunicării interpersonale (femeie-bărbat) este asigurată de independența sau libertatea personală a interlocutorilor, de responsabilitatea socială, de nivelul de dezvoltare a conștiinței de gen și de cultura comunicării învățată în familie ce vor preveni carențele relațiilor în cuplu.

Important ca relația de putere să nu treacă în violență. Portretul psihosocial al conduitei comunicative violente include stări de anxietate și depresie, frustrare, persoanele violente tratează dogmatic informația, lipsa substanțială de cuvinte pentru a descrie emoții sau sentimente, exagerarea evenimentelor care afectează negativ, utilizarea registrului implicit, precum și a generalizării abuzive și, în sfârșit, absența abținerii de la comentarii, correlate cu gradul de comportament agresiv. Empatia este corelată negativ de comportamentul violent, adică este mai mult sau mai puțin incompatibilă cu comportamentul violent în comunicarea. Empatia, având originea în simpatie este un mijloc de cunoaștere a celuilalt semnificând: a) *contagiune emoțională*, b) *capacitatea cognitivă de a-și imagina și de a înțelege emoțiile celorlalți*, c) *capacitatea cognitivă de a-și reprezenta toate stările mentale ale celorlalți*, d)

understand the emotions of others, c) the cognitive ability to represent all mental states to others, d) the ability to listen and respond to the suffering of others. Emotional contagion, an empathy component, is a mechanical operation requiring close surveillance by continuous assessment. It is advisable that the spouses shift from “empathic” emotional contagion to an attitude of sympathy that is usually expressed in emotional congruence. The careful transition from the “empathetic” emotional contagion to an attitude of “sympathy” which is normally expressed in emotional congruence is recommended to the spouses.

In conclusion, given the alternation and spontaneity of emotions, the spouses are able to enlighten their emotional experiences so as to demonstrate emotional competencies that will ensure the consolidation of valuable emotions (altruistic and romantic, of communication and knowledge, aesthetic and ethic) in the emotional universe of the family. **The social image of the family**, described in terms of “harmonious family” or “family failure” is determined by the adequacy, authenticity, naturalness, optimism, responsibility, openness, emotional autonomy of the family members that determine **the spectrum of the family’s emotions expressed in the social environment**.

References:

1. Albu G. Pedagogia libertății. Iași: Polirom, 2007.
2. Aiftinică Marin. Valoare și valorizare. Contribuții moderne la filosofia valorilor. București: Editura Academiei Române, 1994.
3. Antonesei Liviu, O introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației. Iași: Editura Polirom, 2002.
4. Cojocaru-Borozan M. Teoria culturii emoționale. Chișinău: Tipografia UPS “Ion Creangă”, 2010.
5. Mitrofan I. și Ciuperca C. Psihologia relațiilor dintre sexe. București: Editura Academiei Române, 2004.
6. Sartre J.-P. Psihologia emoției, București: Univers enciclopedic, 2010.
7. Vianu Tudor. Introducere în teoria valorilor. București: Editura Albatros, 1997.
8. Изард К. Э. Психология эмоций. Москва: Питер Пресс, 2008.

capacitatea de a asculta și o reacție la suferința altora. Contagiunea emoțională, fiind componenta empatiei, este o operațiune mecanică, care necesită strictă evidență prin evaluare continuă. Partenerilor de cuplu se recomandă trecerea atentă de la contagiunea emoțională, „*empatică*”, la o atitudine «de simpatie» ce se exprimă de regulă, în **congruența emoțională**.

În **concluzie**, luând în considerație alternanța și spontaneitatea emoțiilor, parteneri de cuplu sunt în condiția socială de a-și culturaliza trăirile afective astfel, ca să demonstreze competențe emoționale ce vor asigura consolidarea emoțiilor valoroase (*altruiste și romantice, de comunicare și de cunoaștere, estetice și etice*) în universul afectiv al familiei. **Imaginea socială a familiei**, calificată în termeni de „*familie armonioasă*” sau „*familie nereușită*” **este determinată de adecvanța, autenticitatea, naturalețea, optimismul, responsabilitatea, deschiderea, autonomia afectivă a membrilor familiei ce determină spectrul emoțiilor familiei exprimate în mediul social**.

Bibliografie:

- Albu G. Pedagogia libertății. Iași: Polirom, 2007.
Aiftinică Marin. Valoare și valorizare. Contribuții moderne la filosofia valorilor. București: Editura Academiei Române, 1994.
Antonesei Liviu, O introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației. Iași: Editura Polirom, 2002.
Cojocaru-Borozan M. Teoria culturii emoționale. Chișinău: Tipografia UPS “Ion Creangă”, 2010.
Mitrofan I. și Ciuperca C. Psihologia relațiilor dintre sexe. București: Editura Academiei Române, 2004.
Sartre J.-P. Psihologia emoției, București: Univers enciclopedic, 2010.
Vianu Tudor. Introducere în teoria valorilor. București: Editura Albatros, 1997.
Изард К. Э. Психология эмоций. Москва: Питер Пресс, 2008.